

KOMMUNIKASJON

&

SAMARBEID

Hva betyr kommunikasjon:

Kommunikasjon kommer av det latinske ordet *communicare*, som betyr "å gjøre felles". Vi kan si at kommunikasjon er det som gjør det mulig for oss å dele tanker, følelser og meninger med hverandre, det binder mennesker sammen.

Kommunikasjon kan foregå med ord eller uten ord. Vi snakker derfor om verbal og ikke-verbal kommunikasjon. Verbal kommunikasjon vil si bruk av talespråk eller skriftspråk. Ikke-verbal kommunikasjon er det vi formidler uten å bruke ord. Kroppsspråket vårt kan bestå av bevegelser, gester, smil, tårer, påkledning, sminke og så videre.

Kommunikasjonsmåter

Forberedelser:

Du trenger en plakat og skrivesaker, også farger.

Samle en barnegruppe som har lyst å hjelpe deg å lage en plakat.

Fortell barna at dere skal lage en plakat som viser forskjellige måter å kommunisere med hverandre på. Forklar at kommunikasjon er en måte for oss å dele ting vi tenker på og/eller følelser og meninger med andre. Spør barna om de kommer på noen måter vi kan kommunisere på, eller dele det vi tenker, føler og mener, med andre.

Her er noen forslag; *tale/snakke, blikk, vise med kroppsspråk, bilder/tegninger, tekst etc.*

Snakk med barna om hvordan dere kan vise disse kommunikasjonsmåtene på plakaten. Bruk kreativiteten og lag en plakat sammen med barna som viser de ulike måtene vi kommuniserer med hverandre.

Heng plakaten synlig for alle barna på SFO og bruk den som utgangspunkt for samtale eller støtte for å forklare barn at vi alle kan kommunisere på ulike måter.

God kommunikasjon - plakat

Forberedelser:

Du trenger plakaten «God kommunikasjon» (se vedlegg 6)

– du kan enten printe den ut som den er, eller lage din egen kreative variant.

Samle barnegruppa og vis frem plakaten «God kommunikasjon».

Spør og snakk med barna om hvorfor det er viktig å kunne fortelle hvordan man har det.

Hvis barna ikke kan komme på noe;

- fordi andre ikke kan gjette hvordan du har det

- fordi andre ikke kan hjelpe deg og trøste deg hvis de ikke vet hvordan du føler deg

Heng opp «God kommunikasjon» - plakatene slik at barna kan se dem;

- Fortell hvordan, fortell hvorfor og hjelp de andre å forstå OG snakk hyggelig

God kommunikasjon - rollespill

Forberedelser:

Du trenger situasjonskortene som må printes ut (vedlegg 7a+b) eller lag egne situasjonskort. Dere må ha jobbet med «God kommunikasjon» og/eller ha plakaten i nærheten
(Fortell hvordan, fortell hvorfor og hjelp de andre å forstå OG snakk hyggelig)

Her er det fint å være en mindre barnegruppe, men man kan også gjøre aktiviteten med flere.

Et og et barn trekker et situasjonskort, og får hjelp til å lese hva det står.

Nå skal barnet vise og fortelle hvordan de hadde hatt det i den situasjonen.

De kan bruke «God kommunikasjon»-plakaten som dere har jobbet med og bruke tipsene her for å vise de andre hvordan de har det.

Snakk sammen om hva som gjorde det lett å forstå hva den andre prøvde å fortelle.

God kommunikasjon - tips-plakater

Samle barnegruppa etter dere har jobbet med «God kommunikasjon» en periode.

Snakk med barna om hvilke konkrete tips de har til hvert av punktene.

F.eks. hvordan man kan snakke hyggelig til andre eller hvordan man forteller hverandre ting.

Snakk sammen om hvordan vi kommuniserer fint med hverandre på de ulike «språkene» (*tale, blikk, kroppsspråk, tegning* etc.).

Skriv ned tipsene fra barnegruppa slik at dere kan lage tipsplakater til de store plakatene.

Få gjerne hjelp fra noen barn som har lyst å lage tipsplakater.

Mime-lek

Forberedelser

Du trenger kort med det barna skal mime, f.eks. situasjoner, følelser, dyr etc.
Det kan være fint at det er bilde av det de skal mime.

Barna kan være i større eller mindre grupper, hvor et og et barn trekker en lapp og mimer det som står på lappen. De andre skal gjette hva som mimes.

En utfordring kan være at barna skal mime kun med ansiktet.
Husk at man ikke skal lage lyd.

Blikkøvelse

Her er noen forslag til aktiviteter og øvelser man kan gjøre kun med øynene (og ansiktet).

1. Stirrekonkurranse

- Hvem klarer å holde blikket til en annen lengst uten å blunke?
- Hvor lenge klarer dere å holde blikkontakt uten å le?

2. Latterlek

- Barna kan være sammen to og to.

En om gangen skal prøve å få den andre til å le, KUN ved å bruke øyne (og ansikt).

3. «Blinde»-bukk

- Barna jobber sammen i par eller en liten gruppe.
- Be et av barna bestemme seg for et sted de vil at de andre skal komme seg til.
- Barnet skal nå, KUN ved hjelp av øynene prøve å lede de andre barna til riktig sted.

4. Blikk-samtale

- Barna kan jobbe i par eller mindre grupper.
- Klarer man å «si noe med øynene»?
- Klarer man å «snakke sammen»?

Speilbildet

Her jobber barna i par.

De skal stå mot hverandre som når man ser i et speil.

Et barn om gangen skal være speil, og den andre skal være den som ser seg i speilet.

Barnet som ser seg i speilet skal lage ansiktsuttrykk og bevegelser sakte, mens «speilet» skal prøve å gjøre det samme som i et speilbilde.

Parene skal prøve å unngå å snakke sammen, men likevel klare å kommunisere hvor fort eller sakte de kan bevege seg for å mestre øvelsen.

Det kan være lurt å starte med store bevegelser før man begynner med ansiktsuttrykk.

Ballonglek

Forberedelser:

Du trenger en ballong som er blåst opp.

Det kan være lurt å ha flere ballonger dersom den ene sprekker.

Her er det fint å være en litt større gruppe.

Grappa skal samarbeide om å holde en ballong i luften så lenge som mulig.

Alle i gruppa stiller seg i en sirkel og holder hverandre i hendene.

Det er ikke lov å slippe hendene til hverandre.

Man kan bruke alle kroppsdeler for å holde ballongen i luften, men husk at dere holde fast i hverandre så man må kommunisere for å bevege seg dit man ønsker eller for å unngå at alle prøver å ta ballongen samtidig.

En utfordring kan være å legge inn nye regler, som at det ikke er lov å bruke hodet eller bena.

To hender i bakken

Her jobber barna i mindre grupper (ca. 4 barn på hver gruppe).

Gruppen skal samarbeide om å løse oppgaven som blir gitt.

Oppgavene handler om antall kroppsdelene som får lov å berøre bakken.

Dere kan velge å gjøre dette som en konkurranse mellom gruppene eller bare ha det som en morsom øvelse.

Minn barna på at de må snakke sammen og bli enige om en løsning.

En oppgave kan f.eks. være «tre hender, en rumpe og to føtter i bakken».

Barna må finne løsninger som gjør at de ikke har for mange føtter eller hender i bakken på sin gruppe.

Den voksne har en veiledende rolle i aktiviteten og følger med på kommunikasjonen og samarbeidet på de ulike gruppene.

Hviskeleken

Denne leken er både morsommere og vanskeligere jo flere som er med.

De som er med, sitter eller står i en sirkel.

En av barna får i oppdrag å finne et ord som hviskes til den ved siden av.

Det er kun lov å hviske ordet en gang, og det er viktig at de andre er stille slik at den som blir hvisket til, klarer å høre hva som blir sagt. Dette barnet hvisker videre til neste person, helt til den aller siste har fått et ord som blir sagt høyt.

Klarte dere å få det samme ordet som dere startet med?

Hvis ikke, hva kan dere gjøre annerledes i neste runde?

En utfordring kan være å si en setning.

Klappe hender

Fortell barna at du kommer til å si ting som vi kan gjøre med vennene våre (f.eks. rekke tunge til, dytte, leke, smile til, hjelpe etc.).

Hvis barna mener at tingen er bra for vennen, skal de klappe tre ganger.

Hvis de tror det gjør vennen lei seg, skal de ikke klappe.

Når dere er i gang og barna har forstått leken, kan de få lov å forslå ting man kan gjøre.

Snakk underveis og etterpå med barna om hva som gjør at vi kan klappe på forskjellige steder.

Det er ikke alltid sånn at alle liker det samme og man kan bli lei seg av forskjellige ting.

Derfor er det lurt at alle følger godt med når man gjør denne leken for da finner man kanskje ut hvem som f.eks. ikke liker å klemme og hvem som liker å leke «kongen på haugen».

Omvendt stollek

Samle barna og introduser tanken bak leken for barna:

Jo bedre vi samarbeider, desto lenger varer leken.

Målet er å samarbeide om å få plass på stolene – ingen går ut av leken.

Hva er det minste antallet stoler vi klarer å få plass på?

Samarbeid med barna om å sette ut samme antall stoler som det er barn i gruppa.

Stolene plasseres i en sirkel med ryggen inn mot midten.

Forklar barna at de skal gå rundt i ringen mens musikken spiller og stoppe og finne seg en stol med en gang de hører musikken stanser.

Når barna har fått satt seg ned første gang, fortsetter leken på samme måte, men nå skal én stol ut.

I den neste runden vil det mangle én stol når barna skal sette seg, og de må dele på stoler, sitte på fanget til hverandre eller på andre måter samarbeide for at alle skal få plass.

Rokkering-lek

Forberedelser:

Du trenger en rokkering.

Her er det fint å være en litt større gruppe.

Alle i gruppa stiller seg i en sirkel og holder hverandre i hendene.

Det er ikke lov å slippe hendene til hverandre.

Hos et av barna henger det en rokkering på armen.

Barna skal samarbeide om å få alle barna gjennom denne rokkeringen etter tur, slik at den til slutt havner tilbake til start.

Puslespill-oppdrag

Forberedelser:

Lag enkle oppdrag som elevene skal løse i grupper.

Del at ark, gjerne farget, pappark, inn i minst fire puslespillbiter som klippes opp.

Skriv/tegn oppdragene på hvert av puslespillbitene.

Om det er flere grupper, trenger du flere puslespill i ulike farger.

Barna trekker en puslespill-bit hver og finner de andre som har puslespillbitene som passer til den biten de har fått (f.eks. de som har samme farge).

Disse barna er en gruppe som skal samarbeide.

Når gruppene har funnet hverandre, hjelper den voksne med å lese oppdragene på puslespillbitene, og som de så må løse dem i fellesskap.

